

**TURUN
YLIOPISTO**

Matemaattis-luonnontieteellinen
tiedekunta

Suomen kehitysyhteistyön muutokset vuosina 2011– 2024

Kristian Sosala

Maantiede
LuK-tutkielma
Laajuus: 6 op

23.4.2025

Turku

Turun yliopiston laatujärjestelmän mukaisesti tämän julkaisun alkuperäisyys on tarkastettu
Turnitin OriginalityCheck -järjestelmällä.

LuK-tutkielma

Pääaine: Maantiede

Tekijä: Kristian Sosala

Otsikko: Suomen kehitysyhteistyön muutokset vuosina 2011–2024

Ohjaaja: Lauri Hooli

Sivumäärä: 38 sivua

Päivämäärä: 23.4.2025.

Kehitysyhteistyö on keskeinen osa Suomen ulko- ja turvallisuuspolitiikkaa, ja sen tavoitteet, sisällöt ja rahoitusmuodot vaihtelevat hallituskausittain. Kehitysyhteistyön avulla pyritään vähentämään köyhyyttä, edistämään ihmisoikeuksia ja tukemaan kestävästä kehityksestä vähemmän kehittyneissä valtioissa. Tässä tutkielmassa tarkastelen, miten Suomen kehitysyhteistyön painopisteet, rahoitus ja maantieteellinen kohdentuminen ovat muuttuneet vuosien 2011–2024 välillä, jolloin vallassa on ollut erilaisia hallituksia, joilla on ollut vaihtelevia arvopohjia ja strategisia tavoitteita.

Tutkimusaineistona käytän neljää valtioneuvoston kehityspoliittista selontekoa (2014, 2016, 2021 ja 2024) sekä ulkoministeriön julkaisemaa tilastollista aineistoa kehitysyhteistyön rahoituksesta ja maksatuksista. Aineiston pohjalta toteutin laadullisen sisällönanalyysin, jossa analysoin selonteot teemoittain ja keskenään vertaillen. Painopistealueita, kuten koulutus, sukupuolten tasa-arvo, ilmastotoimet ja naisten ja tyttöjen oikeudet, tarkastelin suhteessa kunkin hallituksen linjauksiin. Tilastollinen aineisto tuki laadullista analyysiä tarjoamalla tietoa rahoituksen suuntaamisesta ja määrällisistä muutoksista.

Tulokset osoittivat, että kehitysyhteistyön painopisteet ovat siirtyneet vuosien varrella inhimilliseen kehitykseen keskittyneestä avusta kohti taloudellisia ja geopoliittisia tavoitteita painottavaa yhteistyötä. Esimerkiksi vuoden 2024 selonteossa kehitysyhteistyö nähdään osana strategista vaikuttamista ja viennin edistämistä. Rahoitusmuodot ovat monipuolistuneet, ja perinteisestä lahjamotoisesta avusta on siirrytty sijoitusmuotoiseen tukeen ja yksityissektorin vahvempaan rooliin. Maantieteellisesti apu on kohdistunut edelleen vahvasti Afrikkaan, mutta poliittiset painotukset, kuten Ukrainan jälleenrakennus, ovat saaneet lisää tilaa.

Tutkielmani johtopäätöksenä voidaan todeta, että kehityspoliittikka on Suomessa vahvasti politisoitunutta ja altista hallituskohtaisten linjausten muutoksille. Tämä heikentää politiikan pitkäjänteisyyttä ja voi horjuttaa kumppanimaiden luottamusta. Kehitysyhteistyön vaikuttavuuden kannalta olisi tärkeää varmistaa strateginen johdonmukaisuus yli hallituskausien.

Avainsanat: kehitysyhteistyö, kehityspoliittikka, kehityspoliittiset selonteot

Sisällysluettelo

1	Johdanto	5
2	Teoreettinen viitekehys	8
2.1	Kehitys	8
2.2	Kehitysyhteistyö, kehitysapu ja kehityspolitiikka	9
2.3	Kehitysyhteistyön kohtaama kritiikki	10
3	Tutkimuksen tausta	12
3.1	Kehitysyhteistyön historia	12
3.2	Suomen kehityspolitiikka osana Euroopan unionia	13
3.3	Suomen kehityspolitiikka hallitusohjelmissa määriteltynä	15
3.4	Kehitysyhteistyö osana ulko- ja turvallisuuspolitiikkaa	16
4	Aineistot ja menetelmät	19
4.1	Kehityspoliittiset selonteot	19
4.2	Laadullinen sisällönanalyysi	20
5	Tulokset	21
5.1	Kehitysyhteistyön määrärahojen kehitys vuosina 2011–2023	21
5.2	Selonteko 2014	21
5.3	Selonteko 2016	23
5.4	Selonteko 2021	24
5.5	Selonteko 2024	25
6	Keskustelu ja johtopäätökset	27
	Lähteet	33

1 Johdanto

Maailmanlaajuisen köyhyyden vähentyminen on viime vuosina lähes pysähtynyt. 2020-luvusta puhutaan jo menetettynä vuosikymmenenä, ja samalla lähes 700 miljoonaa ihmistä elää päivässä alle 2,15 dollarilla (World Bank 2024). Noin 3,5 miljardia ihmistä eli 44 prosenttia maailman väestöstä elää nykyään alle 6,85 dollarilla päivässä, mikä on myös ylemmän keskitulotason maiden köyhyysraja (World Bank 2024). Köyhyysrajan alapuolella elävien kokonaismäärä ei ole juurikaan muuttunut vuodesta 1990 väestönkasvun takia. Kehitysyhteistyön edistäminen on hidastunut 2020-luvulla etenkin pandemiasta johtuneen hidastuneen talouskasvun takia.

Kehitysyhteistyöllä pyritään luomaan mahdollisuuksia hyvään elämään ihmisille, jotka elävät köyhydessä alhaisen tulotason valtioissa (Ulkoministeriö 2023a). Alhaisen tulotason valtioiksi määritellään ne, joiden bruttokansantulo asukasta kohden on vuoden 2023 World Bank Atlas -menetelmän mukaan 1 145 Yhdysvaltain dollaria tai vähemmän (World Bank 2023). Kehitysyhteistyöllä pyritään turvaamaan kaikille ihmisille tärkeitä asioita ja edellytyksiä hyvään elämään (Ulkoministeriö 2023a). Näitä asioita, joita kehitysyhteistyöllä pyritään edistämään ovat oikeudet elinkelpoiseen ympäristöön, turvallisuuteen, terveyteen, koulutukseen, toimeentuloon sekä vaikutusmahdollisuuksiin. Edelleen kuitenkin monille ihmisille köyhyys sekä eriarvoisuus ovat arkipäiväisiä asioita, ja lisäksi monet maailmanlaajuiset kriisit sekä ilmastonmuutos koettelevat eniten köyhimpiä valtioita, ja niiden haavoittuvaisimpia kansalaisia (Ulkoministeriö 2023a).

Kehitysyhteistyö on siis vaikuttamistyötä, jonka avulla pyritään vähentämään köyhyyttä, eriarvoisuutta, sekä edistämään samalla kestäväää kehitystä (Maailma 2030 s.a.).

Kehitysyhteistyö onkin siis käytännön työtä, jonka avulla edistetään kehityspolitiikan tavoitteita. Suomi tekee kehitysyhteistyötä suoraan kehittyvien maiden kanssa, mutta myös yhdessä kansainvälisten järjestöjen sekä erilaisten kansalaisjärjestöjen kanssa (Maailma 2030 s.a.). Kehitysyhteistyövaroilla tuetaan myös esimerkiksi yritysten ja julkisten toimijoiden kuten korkeakoulujen välistä yhteistyötä.

Kehitysyhteistyöllä saadaan parhaiten kestäviä tuloksia silloin, kun toimitaan kehittyvien valtioiden omien suunnitelmien mukaisesti (Maailma 2030 s.a.). Kaikessa kehitysyhteistyössä pyritään ottamaan huomioon etenkin sukupuolten tasa-arvo, ilmastonmuutos ja eriarvoisuuden vähentäminen. Kehitysyhteistyöllä on paljon tavoitteita, joita kohti yritetään

päästä. Kehitysyhteistyön keskeisiin tavoitteisiin kuuluvat muun muassa puhtaan veden ja energian saatavuuden parantaminen, lukutaitoisuuden ja koulutustason kohottaminen, naisten ja tyttöjen aseman vahvistaminen, terveydenhuollon, turvallisuuden ja työllisyyden edistäminen sekä korruption torjunta (Maailma 2030 s.a.).

Kehitysyhteistyö on tärkeä kokonaisuus, jolla pyritään parantamaan heikommassa asemassa olevien ihmisten elämää kehittyvissä maissa (Ulkoministeriö 2023a). Kehitysyhteistyöstä hyötyy usein avun saaja kuin sen antajakin. Kehitysyhteistyö jakaa kuitenkin vahvasti mielipiteitä Suomessakin. Naiset pitävät kehitysyhteistyötä tärkeämpänä kuin miehet. Lisäksi koulutustausta vaikuttaa kehitysyhteistyöhön suhtautumiseen, nimittäin mitä korkeammin koulutettu henkilö sitä myönteisemmin hän yleensä suhtautuu kehitysyhteistyöhön, myös puolueustassa on merkitystä suhtautumisessa kehitysyhteistyöhön (Ulkoministeriö 2023a).

Kehitysyhteistyö on yksi kansainvälisen politiikan keskeisistä välineistä vastata globaaleihin haasteisiin, kuten köyhyyteen, eriarvoisuuteen ja ilmastonmuutokseen (Mahembe & Odhiambo, 2019). Kehitysyhteistyön resurssien jakautuminen ja tavoitteet ovat nousseet keskusteluun myös Suomessa erityisesti tilanteessa, jossa poliittiset linjaukset ja arvovalinnat vaikuttavat suoraan avun kohdentumiseen (Pelkonen 2023). Kehityspoliittikka ei ole neutraalia toimintaa, vaan siihen heijastuvat vahvasti kunkin hallituksen arvopohja ja ulkopoliittinen linja (Chaturvedi ym. 2020). Tutkimalla näitä muutoksia voidaan paremmin hahmottaa, millaisia arvoja ja tavoitteita Suomen kehityspoliittikka sisältää.

Suomen harjoittama kehitysyhteistyö on muuttunut vuosien aikana, ja tämän tutkielman tavoitteena on selvittää, miten kehitysyhteistyön painopisteet, rahoitus, ja maantieteellinen jakautuminen ovat muuttuneet vuosien 2011–2024 aikana, jolloin Suomessa on ollut vallassa erilaisia hallituksia. Kyseinen ajanjakso on valittu tutkittavaksi, koska kyseisellä ajanjaksolla Suomessa on ollut hyvin erilaisia hallituksia ja puolueita edustettuina hallituksissa, joten kehityspoliittikka on ollut hyvin erilaista näiden vuosien aikana. Kehitysyhteistyön painopisteitä, joita tarkastelen tutkielmassa ovat ne asiat, joita neljän eri hallituksen kehityspoliittisissa selonteoissa painotetaan tärkeimpinä asioina Suomen harjoittamassa kehitysyhteistyössä.

Tutkielmassa vastataan seuraaviin tutkimuskysymyksiin:

- 1) Miten Suomen kehitysyhteistyön painopisteet ovat muuttuneet vuosien 2011–2024 aikana?

2) Kuinka Suomen kehitysyhteistyön rahoituskohteet ovat muuttuneet vuosien 2011–2024 välillä?

3) Miten Suomen harjoittama kehitysyhteistyö on jakautunut maantieteellisesti?

Tutkimuskysymyksiin vastaan hyödyntämällä neljää kehityspoliittista selontekoa vuosilta 2014, 2016, 2021 ja 2024, sekä ulkoministeriön tilastollista aineistoa kehitysyhteistyön rahoituksesta. Ensimmäiseen tutkimuskysymykseen, joka koskee kehitysyhteistyön painopisteiden muutoksia, vastaan laadullisen sisällönanalyysin avulla. Analysoin selontekoja, jotta voin tunnistaa niistä keskeisiä painopistealueita eri hallituskausilla ja niiden välisiä muutoksia. Toiseen tutkimuskysymykseen, joka käsittelee rahoituskohteiden muutoksia, vastaan yhdistämällä selontekojen linjauksia ulkoministeriön tilastotietoon. Tilastollisen aineiston avulla tarkastelen määrärahojen jakautumista eri vuosina. Kolmanteen tutkimuskysymykseen, joka liittyy kehitysyhteistyön maantieteelliseen jakautumiseen, vastaan analysoimalla selontekojen alueellisia painotuksia.

2 Teoreettinen viitekehys

2.1 Kehitys

Kehityksen käsite on moniselitteinen ja historiallisesti muuttuva, mutta yleisesti sillä tarkoitetaan yhteiskunnallista muutosta, joka parantaa ihmisten elämänlaatua (Seers 1969). Yksi varhaisimmista ja edelleen vaikutusvaltaisista määritelmistä on Dudley Seersin vuonna 1969 esittämä näkemys, jonka mukaan yhteiskunta kehittyy, mikäli köyhyys, työttömyys ja eriarvoisuus vähenevät tai poistuvat. Seers myös korosti, että kehitystä ei voida mitata pelkästään taloudellisen kasvun perusteella, vaan on otettava huomioon myös sosiaaliset ja poliittiset tekijät.

Myöhemmin kehitystä on lähestytty yhä enemmän ihmiskeskeisesti, sekä kehitykseen liitetään usein myös ympäristön kestävyys ja ilmastoon liittyvät näkökulmat (IDS 2023). Kehitys tarkoittaa ihmisten valinnanmahdollisuuksien laajentamista ja mahdollisuutta elää mielekästä elämää omien arvojen mukaisesti. Tämä näkökulma korostaa inhimillistä kehitystä, kuten koulutusta, terveyttä ja poliittista osallistumista, eikä rajoitu pelkästään taloudellisiin mittareihin.

Kehitys on kokonaisvaltainen prosessi, jossa pyritään parantamaan ihmisten elinoloja eri tasoilla yhteiskunnassa (Sumner 2022). Kehitystutkimus on monitieteinen ala, joka yhdistää eri tieteenaloja, kuten antropologiaa, taloustiedettä sekä ympäristön ja politiikan tutkimusta. Kehityksen määrittely edellyttääkin ymmärrystä siitä, miten globaali eriarvoisuus syntyy ja mitä se tarkoittaa eri maiden konteksteissa (Sumner 2022). Kehitystutkimus tarkastelee yhteiskunnallista muutosta historiallisista, vertailevista ja monitieteisistä näkökulmista. Se huomioi eri yhteiskuntien erityispiirteet ja erilaiset kehitysstrategiat, ja pyrkii ymmärtämään kehityksen monimuotoisuutta ja sen vaikutuksia eri yhteiskunnissa.

Kehitys voidaan määritellä usealla eri tavalla, Singerin (1984) mukaan kehitys tarkoittaa valtion siirtymistä maatalousvaltaisesta yhteiskunnasta kohti kaupunkikeskeistä teollistunutta yhteiskuntaa ja lopulta jälkiteollista tietoyhteiskuntaa, jossa taloudellinen kasvu on keskeisessä roolissa. Tässä ajattelutavassa kehitystä mitataan ensisijaisesti bruttokansantuotteella (BKT), minkä takia Singerin (1984) näkemykset keskittyvät lähes yksinomaan taloudelliseen kehitykseen. Usein on kuitenkin huomautettu, että tällainen painotus BKT:n seuraamiseen jättää huomiotta muita kehityksen keskeisiä ulottuvuuksia, esimerkiksi eliniänodotteen nousun tai lapsikuolleisuuden vähenemisen (Arndt, Jones & Tarp

2015). Pelkästään BKT:n tarkastelu ei siten anna kattavaa kuvaa kehityksen laajemmista vaikutuksista. Vaikka BKT ei ole nykyään ainoa tai paras mittari tarkastelemaan kehitystä, ja sen lisäksi on muitakin parempia mittareita, kuten inhimillisen kehityksen indeksi (HDI) ja aidon kehityksen indikaattori (GPI), niin BKT:n seuranta tarjoaa silti arvokasta tietoa sen hetkisestä taloudellisen tilanteen kehityksestä kohdemaassa (Dutta & Williamson 2019). Viime vuosina kehityksen käsite on laajentunut kattamaan taloudellisen kasvun lisäksi myös sosiaaliset, poliittiset ja ekologiset ulottuvuudet, ja kehitys tarkoittaaakin prosessia, jossa ihmisten valinnanmahdollisuudet laajenevat, mahdollistaen heille pitkän ja terveen elämän, koulutuksen sekä kohtuullisen elintason (UNDP 2024). Tämä lähestymistapa korostaa, että taloudellinen kasvu on vain yksi keino lisätä ihmisten valinnanvapautta ja hyvinvointia.

2.2 Kehitysyhteistyö, kehitysapu ja kehityspolitiikka

Kehitysyhteistyön ohella kehitykseen liittyy useita muita keskeisiä käsitteitä, kuten kehitysapu ja kehityspolitiikka (van der Veen 2011). Näitä termejä käytetään usein rinnakkain, mikä tekee niiden tarkasta määrittelystä ja erottelusta olennaista käsitteiden välisten erojen ymmärtämiseksi. Selkeä käsitteellinen erottelu on tärkeää myös ristiriitojen välttämiseksi, koska termit voivat osittain limittyä toisiinsa, kuten esimerkiksi kehitysavun kohdalla.

Kehitysyhteistyö voi sisältää kehitysapua, mutta käsitteet eivät ole täysin päällekkäisiä. OECD:n (2021) mukaan kehitysapu tarkoittaa kehittyneiden valtioiden antamaa valtiollista tukea ja avustuksia kehitysmaalle taloudellisen kehityksen ja hyvinvoinnin edistämiseksi. Määritelmä rajaa kuitenkin ulkopuolelle esimerkiksi suorat valtiolliset lainat ja sotilasavustukset (OECD 2021).

Kehityksen saavuttamiseksi on ensisijaisen tärkeää määritellä, mitä kehityksellä tarkoitetaan (Potter ym. 2008). Kansainvälisessä keskustelussa kehitykseen liittyy vahvasti käsitys maailman jakautumisesta "kehittyneempään" globaaliin pohjoiseen ja "vähemmän kehittyneeseen" globaaliin etelään. Tämä jaottelu on keinotekoisesti muodostettu, mutta se on ohjannut valtioiden välistä vuorovaikutusta toisen maailmansodan päättymisestä ja kylmän sodan alkamisesta lähtien. Tässä yhteydessä globaalien pohjoisten maat ovat pyrkineet "tasapainottamaan kehitystä" kehityspolitiikan keinoin.

Kehityspolitiikka viittaa valtioiden toimiin, joilla ne tavoittelevat kulloinkin ajankohtaisia kehityspäämääriään erityisesti omien rajojensa ulkopuolella, usein globaalissa etelässä

(Koponen ym. 2016). Sen toteuttamiseen käytetään muun muassa kansainvälistä vaikuttamista, kehitysyhteistyötä ja kehitysapua. Vaikka kehitysavun ja kehitysyhteistyön käsitteitä käytetään usein toistensa synonyymeinä, nykyisin suositaan kehitysyhteistyön käsitettä, sillä se viittaa vastavuoroisempaan ja yhteistyöhön perustuvaan toimintamalliin. Perinteinen kehitysapu puolestaan on perinteisesti ymmärretty yksisuuntaiseksi taloudelliseksi tueksi, jota annetaan joko matalamman tulotason valtioille tai valtion sisällä oleville kohderyhmille.

Kansainvälisen kehitysavun katsotaan saaneen alkunsa toisen maailmansodan jälkeen vuonna 1949, kun Yhdysvaltain presidentti Harry Truman totesi puheessaan, että "sivistyneillä" ja kehittyneillä valtioilla on velvollisuus tukea köyhempiä maita rauhan edistämiseksi (Potter ym. 2008). Tämä ajatus konkretisoitui muun muassa niin sanotussa Marshall-avussa, jonka tavoitteena oli jälleenrakentaa sodan runteleimia talouksia ja edistää maailmanlaajuisia vakautta.

Kehitysyhteistyö voi käsittää sekä valtiollisten että ei-valtiollisten instituutioiden ja yksilöiden välistä vuorovaikutusta ja yhteistyötä, jonka tavoitteena on edistää kehitystä ja saavuttaa asetettuja päämääriä (Bilzen 2015 Power 2003). Siinä missä kehitysapu viittaa itse avun antamiseen, kehitysyhteistyö kattaa laajemmin ne institutionaaliset rakenteet ja yhteistyön muodot, jotka mahdollistavat avun toteutumisen. Kehitysyhteistyön ja kehityspoliitikan välinen raja on usein häilyvä, sillä kehityspoliittikka voi osaltaan määrittää kehitysyhteistyön suuntaviivoja, kun taas kehitysyhteistyössä tapahtuva eri toimijoiden välinen vuorovaikutus voi limittyä kehityspoliitikan piiriin. Kehityspoliittikka toimii yläkäsitteenä, joka sisältää niin kehitysavun kuin kehitysyhteistyönkin. Se on poliittista päätöksentekoa, jonka tarkoituksena on asettaa kehitystoiminnan tavoitteet, määrittellä päämäärät ja valita keinot niiden saavuttamiseksi.

2.3 Kehitysyhteistyön kohtaama kritiikki

Kehitysyhteistyön harjoittamista on perusteltu monin eri tavoin, mutta siihen on kohdistunut myös jatkuvaa kriittistä tarkastelua (Dutta & Williamson 2019). Perinteisesti kehitysyhteistyötä on oikeutettu globaalin solidaarisuuden, oikeudenmukaisuuden ja köyhyyden poistamisen nimissä. Erityisesti pohjoismaisessa kehityspoliittisessa ajattelussa korostuvat universaalit arvot, kuten ihmisoikeudet, tasa-arvo ja koulutuksen merkitys. Kehitysyhteistyötä on pidetty keinona edistää vakautta, ehkäistä konflikteja ja tukea kestäväää kehitystä maailmanlaajuisesti.

Toisaalta kehitysyhteistyötä on kritisoitu sen vaikuttavuuden, motiivien ja rakenteiden vuoksi (van der Veen 2011; Arndt, Jones & Tarp 2015). Kritiikkiä on esitetty muun muassa siitä, että apu voi luoda riippuvuussuhteita eikä välttämättä rakenna paikallista kapasiteettia. Lisäksi on pohdittu, palveleeko kehitysyhteistyö todellisuudessa avunantajamaiden omia strategisia tai taloudellisia etuja enemmän kuin kohdemaiden tarpeita. Kehitysyhteistyön läpinäkyvyyteen, tehokkuuteen ja arvolähtöisyyteen kohdistuvat odotukset ovat kasvaneet, ja nämä näkökulmat on otettava huomioon myös Suomen kehityspolitiikkaa arvioitaessa.

Kritiikki kohdistuu usein myös kehitysyhteistyön hallinnollisiin rakenteisiin ja läpinäkyvyyteen (van der Veen 2011; Arndt, Jones & Tarp 2015). On esitetty, että rahoituksen jakautuminen eri toimijoiden ja hankkeiden välillä ei aina perustu selkeisiin tulokriteereihin, ja kehitysyhteistyön vaikutuksia on vaikea mitata luotettavasti. Lisäksi on kyseenalaistettu avun kohdentaminen maihin, joissa esiintyy systemaattista ihmisoikeuksien polkemista, mikä voi heikentää kehitysyhteistyön uskottavuutta kansainvälisesti. Kehitysyhteistyöhön kohdistunut kriittinen keskustelu on tuonut esiin myös kysymyksiä siitä, palveleeko apu ensisijaisesti kehittyvien maiden tarpeita vai avunantajamaiden omia poliittisia ja taloudellisia intressejä. Tämä problematiikka liittyy laajempaan keskusteluun kehitysyhteistyön moraalisisista ja geopoliittisista perusteista. Useat tutkijat ovat huomauttaneet, että kehityspolitiikka voi uusintaa valtasuhteita, joissa avunsaaja jää passiiviseksi kohteeksi eikä aktiiviseksi kehityksen toimijaksi (van der Veen 2011; Arndt, Jones & Tarp 2015).

Nykyään kehitysyhteistyö nähdään yhä useammin yhteisenä globaalina vastuuna, jonka tavoitteena on edistää kestäväää kehitystä, ilmastotoimia, tasa-arvoa ja rauhaa kumppanuuden ja paikallisen omistajuuden periaatteilla (OECD 2024). Kehityspolitiikka ei rajoitu vain varallisuuden siirtoon, vaan se sisältää myös politiikan johdonmukaisuuden kysymyksiä, kuten kauppaa-, vero- ja ilmastopolitiikan vaikutukset kehittyviin maihin.

3 Tutkimuksen tausta

3.1 Kehitysyhteistyön historia

Kehitysyhteistyön ja kehitysajattelun perusta on 1700-luvun valistuksessa, jossa korostettiin sivistyksen, tieteen ja teknologian merkitystä yhteiskunnallisessa muutoksessa Euroopassa (Power 2003). Tuohon aikaan kehitystä tarkasteltiin ensisijaisesti valtioiden sisäisenä ilmiönä, eikä sitä vielä hahmotettu kansainvälisestä näkökulmasta. Valtiot pyrkivät edistämään omaa kehitystään, mutta samalla ne hyötyivät muista maista, erityisesti globaalin etelän alueista. Tämä oli erityisen ilmeistä kolonialismin aikana 1400–1900-luvuilla, jolloin siirtomaavaltiot rakensivat vaurauttaan hyödyntämällä alistamiaan alueita. Varsinainen globaalin etelän kehitysapu alkoi vasta 1900-luvulla, kun kolonialismi ja orjakauppa olivat virallisesti päättyneet. Vuonna 1949 Yhdysvaltain presidentti Truman käynnisti kehitysavun, jonka tavoitteena oli siirtää perinteisistä maatalouselinkeinoista kohti länsimaista elämäntapaa, teollistumista ja taloudellista kasvua (Opeskin 2015). Tätä 1950- ja 1960-luvuilla vallinnutta kehitysnäkemyttä kutsutaan modernisaatioteoriaksi. Tällöin kehityshankkeet keskittyivät usein kaupunkeihin ja kasvukeskuksiin, joissa rahoitusta, materiaalisia resursseja ja asiantuntemusta pyrittiin hyödyntämään mahdollisimman tehokkaasti.

Toisen maailmansodan jälkeen kansainvälinen kehitysyhteistyö sai uudenlaisen merkityksen, kun sodasta toipuvat maat ja kehittyvät valtiot tarvitsivat taloudellista ja teknistä apua (Kenton 2020). Vuonna 1948 perustettiin Euroopan taloudellisen yhteistyön järjestö (OEEC) hallinnoimaan Marshall-apua, joka oli Yhdysvaltojen aloite Euroopan jälleenrakentamiseksi. Tämä ohjelma tarjosi merkittävää taloudellista tukea ja loi pohjan myöhemmälle kehitysyhteistyölle. 1960-luvulla OEEC laajeni ja muuttui Taloudellisen yhteistyön ja kehityksen järjestöksi (OECD), joka otti laajemman roolin kehityspolitiikassa. OECD:n perustamisen myötä kehitysyhteistyöstä tuli järjestelmällisempää, ja siihen alettiin liittää myös kehitysmaiden taloudellisen kasvun tukeminen.

Kuitenkin 1990-luvulla ja 2000-luvun alussa kehitysyhteistyön tehokkuus joutui kritiikin kohteeksi (Easterly 2001). On osoitettu, että pelkkä avun määrä ei korreloinut suoraan taloudellisen kasvun kanssa kehitysmaissa, esimerkiksi Burnside ja Dollar (2000) havaitsivat, että avun vaikutus kasvuun oli positiivinen vain valtioissa, joissa oli hyvät talouspoliittiset olosuhteet, kuten alhainen inflaatio, avoin kauppapolitiikka ja tasapainoinen budjetti. Kun taas esimerkiksi avun tasolla ei ollut merkittävää yhteyttä talouskasvuun monissa kehitysmaissa,

jonka seurauksena se johti keskusteluun avun laadusta ja sen kohdentamisesta (Easterly 2001). Samanaikaisesti alettiin kiinnittää enemmän huomiota avun ehtoihin ja hallintoon. Esimerkiksi Maailmanpankki ja Kansainvälinen valuuttarahasto alkoivat asettaa ehtoja avulleen, kuten talousuudistuksia ja hyvän hallinnon periaatteiden noudattamista. Tämä lähestymistapa sai osakseen sekä kiitosta että kritiikkiä, sillä vaikka se pyrki parantamaan avun tehokkuutta, se saattoi myös rajoittaa vastaanottajamaiden itsemääräämisoikeutta (Easterly 2001).

2000-luvulla kehitysyhteistyössä alettiin korostaa enemmän tulospurusteisuutta ja vaikuttavuutta. Tämä tarkoitti sitä, että avunantajat alkoivat seurata tarkemmin, mihin apu käytettiin ja mitä tuloksia sillä saavutettiin. Samalla alettiin suosia enemmän lahjoituksia lainojen sijaan, erityisesti kaikkein köyhimmille maille, jotta vältettäisiin velkaantumisen lisääntyminen (Easterly 2001).

Suomen kehitysyhteistyön alku sijoittuu 1860-luvulle, jolloin Suomen Lähetysseuran toiminta alkoi nykyisen Namibian alueella tarkoituksena levittää kristinuskoa (Haapanen s.a., Fingo). Vuonna 1961 Suomen valtion harjoittama kehitysyhteistyö edistyi merkittävästi, kun valtioneuvosto asetti kansainvälisen kehitysavun komitean selvittämään, miten kehitysapua Suomessa pitäisi toteuttaa. Toteutuksen piti olla YK:n tavoitteiden mukaista, ja kehitysyhteistyötä tehtiin yhdessä muiden Pohjoismaiden kanssa.

Vuonna 1965 Suomen kehitysyhteistyö alkoi virallisesti, ja vuonna 1968 Suomesta tuli kehitysyhteistyön nettomaksaja. 1970-luvulla Suomi rikkoi useaan kertaan antamansa lupaukset kehitysyhteistyön määrärahojen kasvattamisesta, ja asiaa perusteltiin valtiontalouden heikolla tilanteella, jonka takia määrärahojen osuus pysyi koko 1970-luvun lähes samalla tasolla. Kehitysyhteistyön toiminta vakiintui kunnolla 1980-luvulla, jolloin kehitysyhteistyön määrärahojen kasvu oli nopeaa aina 1990-luvun lamaan asti. Suomen liittyessä Euroopan unioniin vuonna 1995, Suomi liittyi myös osaksi EU:n harjoittamaa kehitysyhteistyötä (Haapanen s.a.).

3.2 Suomen kehityspolitiikka osana Euroopan unionia

Suomi on osa EU:ta ja osallistuu muiden EU:n jäsenvaltioiden kanssa yhteisiin EU:n harjoittamaan kehitysyhteistyöhön (Ulkoministeriö 2023b). Kehityspolitiikka kuuluu osaksi EU:n yhteistä turvallisuus- ja ulkopolitiikkaa. EU on myös maailman suurin kehitysyhteistyön rahoittaja, ja kehitysyhteistyön päätavoitteena EU:lla on turvallisuuden ja vakauden

edistäminen, sekä köyhyyden poistaminen (Ulkoministeriö 2023b). Suomella ja EU:lla on hyvin yhteneväiset tavoitteet, joita ovat esimerkiksi demokratian, ihmisoikeuksien, ja hyvän hallinnon edistäminen, sekä kehitysyhteistyön kohdentaminen suurissa määrin vähiten kehittyneille sekä hauraille valtioille (Ulkoministeriö 2023b). Suomen aktiivinen rooli EU:n kehityspolitiikan päätöksenteossa tarjoaa mahdollisuuden vaikuttaa kokoaan enemmän kansainvälisen kehityspolitiikan suuntaan ja kehitysyhteistyön toteuttamiseen maailmanlaajuisesti. Samalla se on myös osa Suomen monenkeskistä yhteistyötä, ja Suomi osallistuu esimerkiksi erilaisiin kansainvälisiin neuvotteluihin EU:n jäsenenä.

Kesäkuussa 2017 EU ja sen jäsenvaltiot allekirjoittivat linjauksen, joka ohjaa EU:n kehityspolitiikkaa, ja linjaus tunnetaan nimellä eurooppalainen kehityspoliittinen konsensus (Ulkoministeriö 2023b). Linjauksen pääasiallinen tavoite on köyhyyden vähentäminen, ja konsensus pohjautuu YK:n Agenda 2030 -ohjelmaan, sekä sitä koskeviin kestävän kehityksen tavoitteisiin. EU on merkittävä toimija kehitysyhteistyössä, ja sen kumppaneihin kuuluu noin 160 maata, aluetta ja järjestöä eri puolilla maailmaa (Ulkoministeriö 2023b).

Vuonna 2021 EU ja sen 27 jäsenvaltiota käyttivät kehitysyhteistyöhön yhteensä noin 70 miljardia euroa, mikä vastasi 43 prosenttia koko maailman julkisesta kehitysyhteistyörahoituksesta (Ulkoministeriö 2023b). Jäsenmaat kanavoivat kehitysrahoitustaan EU-instituutioiden kautta kehittyville maille 17 miljardin euron edestä.

Kehitysyhteistyö kuuluu jaetun toimivallan piiriin, mikä tarkoittaa, että sekä EU:lla että sen jäsenvaltioilla on omat kehitysyhteistyöpolitiikkansa ja -toimensa (Ulkoministeriö 2023b). Jäsenmaiden kehitysyhteistyö tukee ja täydentää EU:n toimia tällä alueella. EU-maat sopivat yhdessä periaatteista ja käytännöistä, jotka ohjaavat koko unionin kehitysyhteistyön toteutusta. Suomi on aktiivisesti mukana vaikuttamassa näihin linjauksiin. Suomi edistää EU:ssa myös sitä, että unionin toiminnassa otetaan laajemmin huomioon vaikutukset kehittyviin maihin, esimerkiksi EU:n verotusta, kauppaa ja maataloutta koskevilla päätöksillä ja sopimuksilla on merkittäviä suoria ja epäsuoria vaikutuksia kehitysmaihin.

Suomi pyrkii vaikuttamaan eri tasoilla siihen, että EU:n kehityspolitiikassa otetaan huomioon Suomen keskeiset tavoitteet (Ulkoministeriö 2023b). Suomen kehitysministeri osallistuu EU:n kehityspolitiikkaa koskevaan päätöksentekoon kehitysministerien ulkoasiainneuvostossa. Ministerineuvostossa tehtävien päätösten valmisteluun Suomi on mukana virkamiestason työryhmissä, kuten kehitysyhteistyön ja kansainvälisten

kumppanuuksien ryhmässä sekä Afrikan, Karibian ja Tyynenmeren maiden yhteistyötä käsittelevässä työryhmässä.

Kehitysyhteistyöhankkeiden ja -ohjelmien toteutukseen sekä seurantaan Suomi vaikuttaa osallistumalla ulkosuhderahoituksen toimeenpanosta vastaaviin komiteoihin (Ulkoministeriö 2023b). Suomen edustustot ovat mukana EU:n kehitysyhteistyön koordinoinnissa maatasolla sekä osallistuvat EU:n maaohjelmia koskeviin konsultaatioihin, asiantuntijakokouksiin ja käytännön yhteistyöhön. Suomessa EU:n kehityspolitiikkaan liittyvän valmistelun, kansallisten kantojen koordinaation ja eduskunnalle tiedottamisen päävastuu on ulkoministeriön kehityspoliittisella osastolla.

Komission kansainvälisten kumppanuuksien pääosasto ja Euroopan ulkosuhdehallinto vastaavat EU:n kehityspolitiikan suunnittelusta sekä kehitysyhteistyön toteuttamisesta (Ulkoministeriö 2023b). EU:lla on maailmanlaajuisesti 140 edustustoa, jotka hallinnoivat ja seuraavat kehitysyhteistyöhankkeita kumppanimaissa. Vuosina 2021–2027 kehitysyhteistyöhön ohjataan varoja ulkosuhderahoitusvälineestä, jonka kokonaisbudjetti kyseiselle ajanjaksolle on 79,5 miljardia euroa. Vuosittainen rahoitus vaihtelee 12 ja 15 miljardin euron välillä (Ulkoministeriö 2023b).

3.3 Suomen kehityspolitiikka hallitusohjelmissa määriteltynä

Vaikka tämän tutkielman varsinainen analyysi kohdistuu hallituskausilla laadittuihin kehityspoliittisiin selontekoihin, on olennaista huomioda, että selonteot rakentuvat aina hallitusohjelmien poliittisille lähtökohdille. Hallitusohjelmat eivät määrittele kehityspolitiikan yksityiskohtia, mutta ne asettavat suuntaviivat, jotka ohjaavat myöhemmin laadittavia asiakirjoja ja päätöksiä. Seuraavissa kappaleissa tarkastellaan, millaisia kehityspoliittisia linjauksia kullakin hallituksella oli ja miten ne loivat pohjan myöhemmille selonteoille.

Kataisen hallitusohjelmassa kehitysyhteistyötä käsiteltiin osana laajempaa ulko- ja turvallisuuspolitiikkaa (Valtioneuvosto 2011). Ohjelmassa sitouduttiin nostamaan kehitysyhteistyömäärärahat Yhdistyneiden kansakuntien eli YK:n suosittelemaan 0,7 prosenttiin BKT:sta, ja korostettiin köyhyyden vähentämistä, koulutusta, naisten ja tyttöjen oikeuksia sekä ilmastotoimia. Kehityspolitiikan tuli olla läpinäkyvää ja tuloksellista, mutta samalla arvopohjaista ja pitkäjänteistä. Stubbin hallitus jatkoi pääpiirteissään samoilla linjoilla, mutta taloudellinen tilanne alkoi vaikuttaa leikkauksia ennakoivasti.

Hallitusohjelmissa korostui ajatus siitä, että kehitysyhteistyö tukee myös globaalia vakautta ja ennakoivaa kriisinhallintaa.

Sipilän hallitusohjelma merkitsi selvää suunnanmuutosta (Valtioneuvosto 2015). Hallitus linjasi merkittäviä säästötoimia kehitysyhteistyöhön, ja kehityspolitiikka kytkettiin entistä vahvemmin Suomen kansallisiin etuihin, erityisesti turvallisuuteen, muuttoliikkeen hallintaan ja viennin edistämiseen. Ohjelmassa korostettiin yksityisen sektorin roolia ja rahoitusmuotojen monipuolistamista, kuten sijoitusmuotoista kehitysyhteistyötä. Vaikka tasa-arvo ja ihmisoikeudet mainittiin, kehitysyhteistyön arvolähtöisyys väistyi enemmän tuloksellisuuden ja vaikuttavuuden korostamisen tieltä.

Rinteen ja Marinin hallitusten ohjelmat pyrkivät palauttamaan kehitysyhteistyön arvopohjan keskiöön (Valtioneuvosto 2019; Valtioneuvosto 2021). Hallitusohjelmassa sitouduttiin jälleen YK:n 0,7 prosentin tavoitteeseen ja vahvistettiin kehitysyhteistyön roolia Agenda 2030 -toimintaohjelman toteuttamisessa. Kestävän kehityksen periaatteet, ilmastotoimet, koulutus ja sukupuolten tasa-arvo korostuivat. Kehitysyhteistyön johdonmukaisuus, vaikuttavuus ja pitkäjänteisyys nostettiin esiin myös valtioneuvoston kehityspolitiikan ylivaalikautisessa selonteossa. Samalla hallitus pyrki rakentamaan parlamentaarista yhteisymmärrystä kehitysyhteistyön tavoitteista.

Orpon hallitusohjelma tuo kehityspolitiikkaan uudenlaisen strategisen ja ulkopoliittisesti ehdollisen painotuksen (Valtioneuvosto 2023). Kehitysyhteistyötä pyritään suuntaamaan niihin maihin, joiden toiminta tukee Suomen ulko- ja turvallisuuspolitiikkaa, mukaan lukien paluuyhteistyö ja Ukrainan tukeminen. Kehitysyhteistyön tavoitteet sidotaan tiiviimmin viennin ja liiketoimintamahdollisuuksien edistämiseen, ja vastavuoroisuuden periaate nostetaan esiin. Arvolähtöinen kehityspolitiikka ei ole ohjelmassa yhtä vahvasti esillä kuin aiemmilla hallituksilla, vaan kehitysyhteistyö asemoidaan entistä selvemmin osaksi strategista vaikuttamista.

3.4 Kehitysyhteistyö osana ulko- ja turvallisuuspolitiikkaa

Kehitysyhteistyö ei ole enää vain humanitaarinen tai moraalinen kysymys, vaan se kytkeytyy yhä tiiviimmin valtioiden ulko- ja turvallisuuspolitiikkaan (Power 2019; OECD 2021). Erityisesti 2000-luvun loppupuolelta lähtien kehityspolitiikkaa on alettu tarkastella osana laajempaa strategista vaikuttamista, jossa pyritään vaikuttamaan kansainväliseen vakauteen, muuttoliikkeisiin ja kriisien ennaltaehkäisyyn. Tämä tarkoittaa, että kehitysyhteistyöllä

tavoitellaan myös kansallista turvallisuutta ja ulkopoliittista painoarvoa, ei ainoastaan kehitysmaiden tilanteen parantamista.

Suomen kehitysyhteistyössä tämä yhteys on vahvistunut erityisesti 2010-luvun jälkipuoliskolla (Bilzen 2015). Kehityspolitiikkaa käytetään välineenä tukemaan rauhaa ja turvallisuutta esimerkiksi tukemalla hauraiden valtioiden hallintokykyä ja vakautta. Samalla on syntynyt painetta kohdistaa apua niihin maihin, joiden politiikka on linjassa Suomen ulkopoliittisten tavoitteiden kanssa. Kehitysyhteistyön ja ulkopoliitiikan yhdistyminen herättää keskustelua siitä, säilyykö kehitysyhteistyön arvolähtöisyys, vai muuttuuko se välineelliseksi osaksi valtion omaa etupolitiikkaa.

Suomen kehitysyhteistyöllä on useita keskeisiä tavoitteita, ja se on olennainen osa maan ulko- ja turvallisuuspolitiikkaa (Ulkoministeriö 2023a). Suomen tavoitteena on osallistua aktiivisesti kansainväliseen yhteistyöhön hyödyntäen omaa osaamistaan muun muassa demokratian, tasa-arvon ja koulutuksen edistämisessä. Suomen kehitysyhteistyössä painottuvat sellaiset teemat, jotka ovat myös Suomen kehityksen kulmakiviä – erityisesti naisten ja tyttöjen oikeuksien vahvistaminen, paikallisdemokratian tukeminen ja kestävä kehityksen periaatteet. Toiminta perustuu YK:n Agenda 2030 -ohjelmaan ja sen tavoitteisiin. Suomi pyrkii edistämään ilmastotoimia, koulutusta, seksuaali- ja lisääntymisterveyden toteutumista sekä toimeentulon, terveyden ja turvallisuuden vahvistumista kehittyvissä maissa. Samalla kehitysyhteistyöllä pyritään tukemaan vakautta sekä Suomelle strategisesti tärkeitä kansainvälisiä suhteita.

Kehitysyhteistyön strateginen merkitys on kasvanut erityisesti tilanteissa, joissa geopoliittinen vakaus on uhattuna (Power 2019; OECD 2021). Suomi on painottanut yhteistyötä kumppanimaiden kanssa, joiden vakauden tukeminen on nähty myös omien turvallisuusetujen kannalta tärkeäksi. Tämä näkyy esimerkiksi kehitysyhteistyön voimakkaassa kohdentamisessa Ukrainaan vuoden 2022 jälkeen. Tällainen geopoliittinen painotus on lisännyt keskustelua siitä, missä määrin kehitysyhteistyö voi säilyttää puolueettomuutensa ja universaalit eetoksensa globaalina vastuuna välineenä.

Kehitysyhteistyön ja ulkopoliitiikan välinen yhteys on yhä tiiviimpi myös kansainvälisissä suosituksissa ja vertaisarvioinneissa (OECD 2021). OECD:n kehitysapukomitea on korostanut, että kehityspolitiikan on huomioitava sekä vastaanottajamaan tarpeet että avunantajan strateginen asema. Tämä kaksijakoinen lähestymistapa herättää tarpeen arvioida,

missä määrin kehitysyhteistyö voi säilyttää autonomiansa ulkopoliittikan rinnalla ja edistää globaalia oikeudenmukaisuutta.

4 Aineistot ja menetelmät

4.1 Kehityspoliittiset selonteot

Tutkimusaineistoksi olen valinnut neljä kehityspoliittista selontekoa neljältä eri hallituskaudelta. Ensimmäinen selonteko on Kataisen hallituksen kehityspoliittinen selonteko vuodelta 2014 (Valtioneuvosto 2014). Toisena selontekona on Sipilän hallituksen kehityspoliittinen selonteko vuodelta 2016 (Valtioneuvosto 2016). Kolmas selonteko on Marinin hallituksen kehityspoliittinen selonteko vuodelta 2021 (Valtioneuvosto 2021). Neljäs selonteko on Orpon hallituksen kehityspoliittinen selonteko vuodelta 2024 (Valtioneuvosto 2024). Olen valinnut nämä neljä kehityspoliittista selontekoa, koska ne tarjoavat kattavan kuvan Suomen kehityspolitiikan linjauksista selontekojen julkaisujen aikaan, sekä siitä mihin suuntaan kehityspolitiikkaa ja kehitysyhteistyötä on eri hallituskausilla kehitetty. Selonteosta käy ilmi Suomen kehityspoliittiset painopisteet ja mahdolliset muutokset niissä ajan myötä. Kaikki selonteot ovat vapaasti saatavilla valtioneuvoston verkkosivuilla.

Selontekojen lisäksi tutkimukseni aineistona on ulkoministeriön tilastot kehitysyhteistyövarojen kohdentumisesta ja käyttötarkoituksesta. Hyödynnän ulkoministeriön sivuilla julkaistua datatiedostoa, joka sisältää tilastoja kehitysyhteistyön määrärahoista ja maksatuksista vuosilta 1989–2023, mutta tutkimuksessa rajaan tilastoja vuosilta 2011–2023, jotka sopivat omiin tutkimuskysymyksiini. Näiden tilastojen avulla voin havainnollistaa ja vertailla kehitysyhteistyövarojen muutoksia eri hallituskausien aikana sekä tarkastella, miten rahoituksen määrä on mahdollisesti muuttunut poliittisten linjausten myötä.

Aineiston valinnassa on huomioitu eri hallituskausien poliittiset lähtökohdat ja mahdolliset vaikutukset kehityspolitiikan linjauksiin. Hallituskohtaiset painotukset voivat vaikuttaa kehitysyhteistyön painopisteisiin, kuten rahoituksen suuntaamiseen ilmastonmuutoksen torjuntaan, sukupuolten tasa-arvoon tai globaalin turvallisuuden vahvistamiseen. Selontekojen vertailu ja tarkastelu eri hallituskausilta tarjoaa mahdollisuuden tarkastella, onko kehityspolitiikan suunnassa tapahtunut merkittäviä muutoksia ja miten ne ovat näkyneet käytännössä.

Selontekojen ja tilastojen yhdistäminen mahdollistaa sekä laadullisen että määrällisen tarkastelun. Kehityspoliittiset selonteot sisältävät strategisia linjauksia ja tavoitteita, mutta ne eivät välttämättä anna kattavaa kuvaa kehitysyhteistyön käytännön toteutuksesta esimerkiksi määrärahoista. Tilastollinen aineisto täydentää selontekojen tarjoamalla konkreettisia lukuja

rahoituksen käytöstä, ja miten hallituskausien vaihtelut ovat vaikuttaneet rahoituksen suuruuteen. Näiden aineistojen avulla aion selvittää, miten Suomen kehityspoliittiset linjaukset ovat muuttuneet eri hallituskausilla, ja miten nämä muutokset näkyvät konkreettisesti kehitysyhteistyön rahoituksessa ja sen kohdentamisessa.

4.2 Laadullinen sisällönanalyysi

Tutkielmassani käytän laadullista sisällönanalyysiä, jonka avulla tarkastelen kehityspoliittisten selonteojen sisältöä eri hallituskausilla. Laadullinen sisällönanalyysi on menetelmä, jossa aineisto jäsennetään ja tulkitaan sen sisältämien teemojen ja aihepiirien kautta (Vuori 2021). Tässä tutkielmassa analyysin lähtökohtana ovat kehityspoliittiset selonteot. Analyysin avulla pyrin tunnistamaan ja vertailemaan, miten kehitysyhteistyön painopisteet ovat muuttuneet ja millaisia perusteluja muutoksille on esitetty.

Laadullinen sisällönanalyysi eroaa perinteisestä sisällönanalyysistä siinä, että jälkimmäisessä aineistoa käsitellään ja analysoidaan määrällisin menetelmin (Vuori 2021). Laadullisessa sisällönanalyysissä ei siis keskitytä siihen, miten asioista on kirjoitettu vaan siihen, mitä aineisto kertoo eri aiheista, teemoista tai asioista.

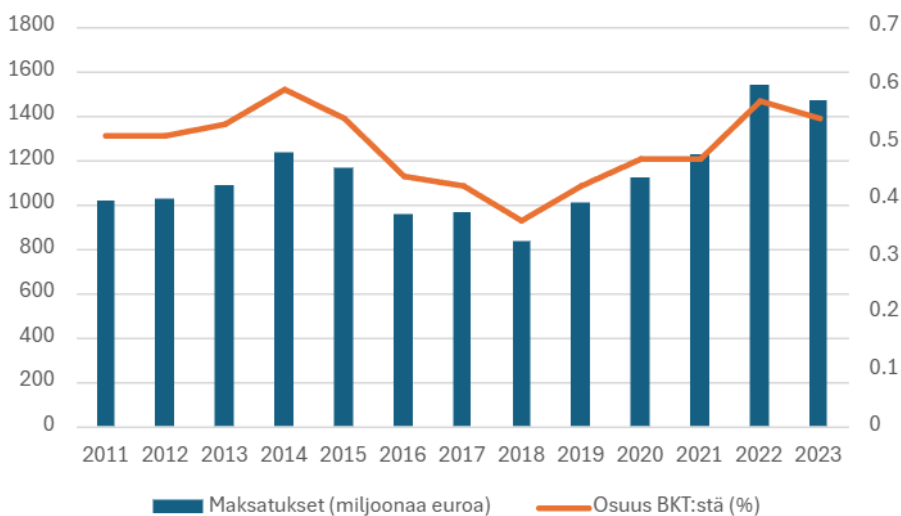
Laadullinen sisällönanalyysi on menetelmänä lähellä teemoittelua, ja niitä käytetäänkin usein rinnakkaisina käsitteinä (Vuori 2021). Laadullinen sisällönanalyysi mahdollistaa aineiston tarkastelun kokonaisuutena, jossa esiin nousevia aiheita voidaan vertailla esimerkiksi ajallisesti tai asiayhteyksittäin. Vaikka laadullinen sisällönanalyysi eroaa määrällisestä sisällönerittelystä, näiden menetelmien välinen raja ei ole täysin jyrkkä. Myös laadullisessa analyysissä voidaan huomioida toistuvuuksia ja painotuksia, jotka tukevat tulkintoja.

Tutkimuksessani etenin analyysivaiheessa niin, että luin jokaisen kehityspoliittisen selonteon (2014, 2016, 2021 ja 2024) huolellisesti läpi. Ensimmäisellä lukukerralla pyrin hahmottamaan selonteojen yleisen rakenteen ja painopistealueet, jonka jälkeen merkitsin painopistealueita ylös. Merkitsin jokaisesta selonteosta ylös teemoja, kuten sukupuolten tasa-arvo, naisten ja tyttöjen oikeudet, ilmastotoimet, koulutus, demokratia ja rahoituksen muodot. Näiden teemojen ympärille rakensin analyysirungon, jonka avulla vertailin eri hallituskausien kehityspolitiikan painotuksia ja muutoksia.

5 Tulokset

5.1 Kehitysyhteistyömäärärahojen kehitys vuosina 2011–2023

Suomen kehitysyhteistyöhön käytetyissä rahamäärissä on eri vuosina havaittavissa selkeää vaihtelua (kuva 1). Kuvasta 1 voidaan huomata, että vuosina 2011–2014 maksatukset kehitysyhteistyöhön kasvoivat tasaisesti, ja huippuvuosi saavutettiin vuonna 2014, jolloin maksatukset olivat noin 1 200 miljoonaa euroa ja samalla niiden osuus BKT:stä oli noin 0,59 %. Vuonna 2015 alkoi selkeä lasku, ja samalla sekä euromääräiset maksatukset että suhteellinen osuus BKT:stä pienenevät merkittävästi. Valitulla ajanjaksolla (2011–2023) kehitysyhteistyöhön käytetyt määrärahat olivat pienimmillään vuonna 2018, jolloin määrärahoja käytettiin hieman yli 800 miljoonaa euroa, ja vuosi 2018 oli ainoa vuosi valitulta ajanjaksolta, jolloin määrärahojen osuus BKT:stä oli alle 0,4 %. Vuonna 2019 määrärahojen kasvu lisääntyi, ja oli tasaista vuosien 2019–2022 aikana. Vuonna 2023 määrärahojen määrä pysyi edelleen varsin korkealla tasolla, mutta niiden vuosittainen kasvu oli loppunut.

Kuva 1. Suomen kehitysyhteistyöhön käytetyt määrärahat vuosina 2011–2023 (Ulkoministeriö: Kehitysyhteistyömaksatusten seuranta, 2025)

5.2 Selonteko 2014

Suomen kehitysyhteistyön painopisteet, rahoituskohteet ja maantieteellinen kohdentuminen ovat muuttuneet selvästi vuosien 2011–2024 aikana. Alla olevassa taulukossa (taulukko 1) esitetään tuloksia neljän valtioneuvoston julkaiseman selonteon (2014, 2016, 2021 ja 2024) pohjalta, jäsennehtyinä hallituskausittain, jonka jälkeen käsittelen saatuja tuloksia yksityiskohtaisemmin.

Taulukko 1. Selontekojen (2014–2024) keskeiset painopisteet, rahoituskohteet ja maantieteellinen kohdentuminen.

	Kehitysyhteistyön painopisteet	Rahoituskohteet	Maantieteellinen painopiste
Selonteko 2014	<ul style="list-style-type: none"> •Elinkelpoisen ympäristön turvaaminen •Koulutus •Terveyspalvelut •Toimeentulon ja vaikutusmahdollisuuksien parantaminen 	<ul style="list-style-type: none"> •Kansainväliset järjestöt (esim. YK) •Kansalaisjärjestöt •Julkiset kumppanuudet •Painopiste lahjumuotoisessa kehitysavussa •Julkinen rahoitus peruspalveluihin 	<ul style="list-style-type: none"> •Afrikka •Aasia •Latinalainen Amerikka •Lähi-itä
Selonteko 2016	<ul style="list-style-type: none"> •Naisten ja tyttöjen oikeudet •Kehitysmaiden oma talous ja elinkeinot •Demokraattiset instituutiot •Ruokaturva •Luonnonvarojen kestävä käyttö 	<ul style="list-style-type: none"> •Korkotukiluotot, sijoitusrahastot ja riskinjakomekanismit •Finnfund ja Finnpartnership 	<ul style="list-style-type: none"> •Afrikka •Lähi-itä •Itä-Eurooppa •Balkan
Selonteko 2021	<ul style="list-style-type: none"> •Naisten ja tyttöjen oikeudet •Koulutus •Kestävä talous ja ihmisarvoinen työ •Rauhanomaiset yhteiskunnat •Ilmastotoimet 	<ul style="list-style-type: none"> •Blended finance •Humanitaarinen apu •Kansainväliset järjestöt ja kehitysrahoituslaitokset (esim. UN Women, GPE) 	<ul style="list-style-type: none"> •Afrikka •Aasia •Latinalainen Amerikka
Selonteko 2024	<ul style="list-style-type: none"> •Tasa-arvo •Koulutus •Ilmastotoimet •Kehitysyhteistyö osana ulko- ja turvallisuuspolitiikkaa sekä Suomen kaupallis-taloudellisia intressejä •Ukrainan tukeminen 	<ul style="list-style-type: none"> •Yksityinen sektori •Yritysten vienti •Kehitysrahoitusinstrumentit 	<ul style="list-style-type: none"> •Ukraina •Länsi-Balkan •Etelä-Kaukasus •Afrikka

Vuoden 2014 kehityspoliittinen selonteko laadittiin tilanteessa, jossa Suomi korosti monenkeskistä kansainvälistä yhteistyötä, kestäväää kehitystä ja ihmisoikeuksia ulko- ja kehityspoliitiikan ytimenä (Valtioneuvosto 2014). Kehityspoliitiikan painopisteet perustuivat vuoden 2012 kehityspoliittiseen toimenpideohjelmaan, ja ne ilmensivät vahvaa sitoutumista YK:n vuosituhattavoitteisiin. Selonteon mukaan Suomen kehitysyhteistyön keskiössä olivat muun muassa köyhyyden poistaminen, sosiaalinen oikeudenmukaisuus, ilmastonmuutoksen torjunta ja luonnonvarojen kestävä käyttö (taulukko 1.). Näitä lähestyttiin vahvasti ihmisoikeusperustaisesti, jolloin jokaisen yksilön oikeus hyvään elämään oli keskiössä (Valtioneuvosto 2014).

Kehitysyhteistyön painopisteet olivat selvästi inhimilliseen kehitykseen suuntautuvia: elinkelpoisen ympäristön turvaaminen, koulutus, terveyspalvelut, toimeentulo ja vaikutusmahdollisuudet (Valtioneuvosto 2014). Erityisesti panostettiin naisten asemaan, ilmastonmuutoksen hillitsemiseen, eriarvoisuuden vähentämiseen ja köyhimpien maiden

tukemiseen. Toimintaa johdettiin myös politiikkajohdonmukaisuuden periaatteella: kehitystä tukevien tavoitteiden tuli läpäistä kaikki politiikan alat.

Rahoitus kohdentui erityisesti monenvälisille järjestöille, kuten YK-järjestöille, kansalaisjärjestöille ja julkisille kumppanuuksille (Valtioneuvosto 2014). Painopiste oli edelleen perinteisessä lahjamoitoisessa kehitysavussa, joka suunnattiin koulutuksen, terveyden, vesihuollon ja sosiaaliturvan kaltaisiin perustarpeisiin. Erityistä huomiota kiinnitettiin siihen, että julkinen rahoitus säilyy peruspalvelujen, kuten koulutuksen ja terveydenhuollon, turvaajana aloilla, joille yksityinen rahoitus ei luonnostaan suuntaudu kehitysyhteistyössä.

Maantieteellisesti Suomi suuntasi apuaan ennen kaikkea Saharan eteläpuoliseen Afrikkaan ja Aasiaan, erityisesti kaikkein köyhimmille ja hauraimmille valtioille (Valtioneuvosto 2014). Kohdemaiksi mainittiin esimerkiksi Etiopia, Nepal, Mosambik ja Tansania. Alueellisesti kehitysyhteistyö laajeni Saharan eteläpuolisen Afrikan ja Aasian lisäksi myös Latinalaiseen Amerikkaan sekä Lähi-idän ja Pohjois-Afrikan alueille, vaikka painopiste säilyi edelleen köyhimmissä ja hauraimmissa valtioissa.

5.3 Selonteko 2016

Vuoden 2016 selonteko syntyi hallituskaudella, jolloin kehitysyhteistyö kohtasi suuria leikkauksia (Valtioneuvosto 2016). Taloudelliset paineet ja sisäpoliittiset prioriteetit johtivat kehitysyhteistyöbudjetin lähes 40 %:n supistamiseen. Tämä vaikutti merkittävästi Suomen kansainväliseen profiiliin sekä kehityspolitiikan konkreettisiin rahoituskohteisiin. Selonteko painotti vaikuttavuutta ja tehokkuutta. Toiminnan painopisteiksi valittiin naisten ja tyttöjen oikeudet, kehitysmaiden oma talous ja elinkeinot, demokraattisten instituutioiden vahvistaminen sekä ruokaturva ja luonnonvarojen kestävä käyttö. Näitä ohjasi vahvasti ajatus siitä, että kestävä kehitys syntyy ensisijaisesti kehittyvien maiden omien voimavarojen ja vastuun kautta. Kehitysyhteistyö nähtiin entistä enemmän välineenä edistää kansainvälistä turvallisuutta ja hallita muuttoliikkeitä, mikä näkyi mm. humanitaarisen avun kasvattamisessa ja muuttoliikkeen juurisyiden torjunnan rahoituksessa.

Rahoituksessa tapahtui siirtymä perinteisistä avustusmuodoista uusien rahoitusinstrumenttien suuntaan (Valtioneuvosto 2016). Näitä olivat esimerkiksi korkotukiluotot, sijoitusrahastot ja riskinjakomekanismit, joiden kautta yksityissektorin osallistumista pyrittiin lisäämään. Samalla kansalaisjärjestöjen rooli osin väheni resurssileikkausten seurauksena. Samalla

vuoden 2016 selonteossa korostettiin tarvetta kehitysyhteistyön vaikuttavuuden lisäämiseen ja uusien rahoitusinstrumenttien kehittämiseen. Suomi vahvisti kehitysrahoitusyhteistyötään esimerkiksi Finnfundin ja Finnpartnershipin kautta, joilla pyrittiin tukemaan suomalaisten yritysten toimintaa kehittyvissä maissa etenkin hauraissa valtioissa. Finnfundin yhteyteen perustettiin erityisriskirahoitusmekanismi, joka lisäsi mahdollisuuksia vastuullisiin sijoituksiin korkeamman riskin ympäristöissä.

Maantieteellisesti tarkasteltuna Suomen kehitysyhteistyön painopiste alkoi muuttua pois yksinomaisesta Afrikka-painotuksesta (Valtioneuvosto 2016). Syyrian sodan ja pakolaiskriisin seurauksena Lähi-idän alue sai enemmän huomiota, ja lisäksi strategista yhteistyötä pyrittiin kehittämään Itä-Euroopassa ja Balkanilla, vaikka nämä alueet eivät nousseet pääkohteiksi.

5.4 Selonteko 2021

Vuonna 2021 julkaistu kehityspoliittinen selonteko oli ensimmäinen ylivaalikautinen selonteko, mikä heijasti tarvetta pitkäjänteisempään ja poliittiset vaalikaudet ylittävään kehityspoliittikkaan (Valtioneuvosto 2021). Sen laadinnassa painottui parlamentaarinen yhteistyö.

Selonteon viisi päätavoitetta olivat naisten ja tyttöjen oikeudet, koulutus, kestävä talous ja ihmisarvoinen työ, rauhanomaiset yhteiskunnat ja ilmastotoimet, ja ne muodostivat aiempaa selkeämmin strategisen kokonaisuuden (Valtioneuvosto 2021). Näissä Suomi nojautui omiin vahvuusalueisiinsa, kuten koulutusosaamiseen, tasa-arvotyöhön ja ilmastoinnovaatioihin. Myös rauhanvälitys ja demokratian edistäminen nousivat esiin, mikä vahvisti samalla kehityspoliittikan yhteyttä ulko- ja turvallisuuspolitiikkaan.

Rahoitusmuodot olivat aiempaa monipuolisempia (Valtioneuvosto 2021). Humanitaarinen apu säilyi korkealla tasolla, mutta panostettiin myös blended finance -instrumentteihin, joissa julkinen ja yksityinen raha yhdistyvät. Julkinen kehitysyhteistyörahoitus nähtiin vaikuttavuuden mahdollistajana, joka voisi houkuttaa muuta rahoitusta erityisesti ilmaston ja koulutuksen saralla. Lisäksi selonteossa todettiin, että rahoituksen kanavointi ei perustu enää pelkästään valtioiden välisiin kahdenvälisiin suhteisiin, vaan tärkeään asemaan nousivat myös kansainväliset järjestöt ja kehitysrahoituslaitokset. Erityisesti UN Women, ja GPE (Global Partnership for Education) mainittiin keskeisinä yhteistyökumppaneina, joiden kautta Suomi toteutti vaikuttavaa teemakohtaista yhteistyötä. Rahoitus kohdistui entistä enemmän myös

hauraissa valtioissa toteutettaviin kokonaisvaltaisiin ohjelmiin, joissa yhdistettiin humanitaarinen apu ja kehitysyhteistyö.

Maantieteellisesti kehitysyhteistyö jakautui entistä laajemmin (Valtioneuvosto 2021). Afrikka säilyi tärkeänä, mutta kasvavaa huomiota saivat myös Aasian ja Latinalaisen Amerikan kohteet. Kehitysyhteistyötä suunnattiin yhä enemmän myös aihepiireittäin, ei vain maantieteellisin perustein.

5.5 Selonteko 2024

Vuoden 2024 selonteko Kansainvälisten taloussuhteiden ja kehitysyhteistyön selonteko eroaa aiemmista siinä, että se yhdistää selkeästi kehityspolitiikan ja kauppapolitiikan toimenpiteet (Valtioneuvosto 2024). Kehitysyhteistyötä käsitellään strategisena osana ulko- ja turvallisuuspolitiikkaa sekä osana Suomen kaupallis-taloudellisia intressejä. Uutena piirteenä selonteossa korostuu selvästi geopoliittinen lähestymistapa, ja erityisesti Ukrainan tukeminen kehitysyhteistyön keinoin nousee vahvasti esille.

Painopisteet rakentuvat edelleen sukupuolten tasa-arvon, koulutuksen ja ilmastotoimien ympärille, mutta ne on sidottu tiukemmin kaupan ja talouden edistämiseen (Valtioneuvosto 2024). Erityisesti naisten ja tyttöjen oikeudet sekä seksuaali- ja lisääntymisterveys linkittyvät väestönkasvun hallintaan, ja koulutus nähdään myös osaamisen vientinä. Ilmastotoimet painottuvat kehitysmaiden omien ilmastotoimien tukemiseen. Näiden ohella vastavuoroisuus nousee tärkeäksi periaatteeksi: kehitysyhteistyötä kohdistetaan ensisijaisesti maihin, jotka tukevat sääntöperustaista kansainvälistä järjestystä ja osallistuvat esimerkiksi palautettavien henkilöiden vastaanottoon.

Rahoituskohteet ovat selvästi muuttuneet (Valtioneuvosto 2024). Kehitysyhteistyön ehtoja on kiristetty, ja painotus on siirtynyt yksityisen sektorin rahoitusinstrumentteihin ja liiketoimintaa edistäviin toimiin. Suomen tavoitteena on lisätä yritysten vientimahdollisuuksia kehitysmaihin, edistää yksityisiä investointeja ja vahvistaa kehittyvien maiden omaa rahoituspohjaa. Julkinen kehitysyhteistyö on aiempaa selkeämmin ehdollista: vastineeksi yhteistyöstä odotetaan poliittista tukea ja käytännön yhteistyötä Suomen tavoitteiden edistämiseksi.

Maantieteellisesti vuoden 2024 selonteossa korostuu erityisesti Ukraina, jonka jälleenrakennus nähdään kehitysyhteistyön tärkeänä kohteena (Valtioneuvosto 2024). Samalla tuodaan esiin EU:n lähialueet, kuten Länsi-Balkan ja Etelä-Kaukasus. Afrikkaa ei ole täysin

unohdettu, mutta se ei ole enää yhtä selkeä painopistealue kuin aiemmissa selonteoissa. Lisäksi kehitysyhteistyötä halutaan suunnata niihin kehittyviin markkinoihin, jotka tarjoavat taloudellista yhteistyöpotentiaalia. Selonteossa korostettiin myös EU:n kehitysrahoitusvälineiden, kuten Global Gateway -aloitteen, strategista merkitystä Suomen kannalta. Näiden välineiden kautta Suomi pyrkii vahvistamaan vaikutusvaltaansa erityisesti niillä alueilla, joissa kehitysyhteistyö voi tukea myös geotaloudellisia ja turvallisuuspoliittisia tavoitteita. Taloudellisten intressien ohella selonteossa painotettiin myös velvollisuutta torjua globaalin eriarvoisuuden kasvua, erityisesti pandemian ja ilmastokriisin seurauksena.

6 Keskustelu ja johtopäätökset

Tässä luvussa tarkastelen tutkimuksen tuloksia suhteessa teoreettiseen viitekehykseen ja aiempaan tutkimukseen kehitysyhteistyöstä. Tavoitteena on syventää ymmärrystä siitä, miten Suomen kehityspolitiikka on muuttunut vuosien 2011–2024 aikana, ja mitä nämä muutokset kertovat laajemmin kehitysyhteistyön roolista ja luonteesta.

Tutkimuksessa havaittiin, että Suomen kehitysyhteistyön painopisteet ovat muuttuneet merkittävästi hallituskausien mukaan. Aiemmin korostettiin inhimillistä kehitystä, kuten koulutusta, terveyttä ja tasa-arvoa, mutta myöhemmin kehitysyhteistyö kytkeytyi yhä tiiviimmin taloudellisiin ja geopoliittisiin tavoitteisiin. Aiemmin oli myös tärkeää, että kehitysyhteistyöstä saadaan hyviä tuloksia kohdemaissa ja väärinkäytöksiä ei ilmene, mutta jos väärinkäytöksiä ilmenee niihin myös reagoidaan nopeasti. Nämä asiat pysyivät kuitenkin edelleen tärkeinä, mutta yhä enemmän on pyritty saamaan Suomen harjoittamasta kehitysyhteistyöstä hyötyjä myös Suomelle. Tämä havainto tukee aiempia tutkimuksia, joissa on todettu kehityspolitiikan olevan voimakkaasti politisoitunutta ja altista hallituskohtaisten ideologisten linjausten vaikutuksille (Vierinkari 2020).

Kehitysteoreettisesta näkökulmasta on havaittavissa siirtymä modernisaatioteoriasta, jossa kehitystä edistetään ulkopuolisella tuella käytännönläheisempää ja poliittisesti tiedostavampaa lähestymistapaa, jossa kehitys nähdään myös osana kansainvälisiä valtasuhteita (Potter ym. 2008, 18). kohti länsimaista yhteiskuntamallia, kohti realistisempaa ja pragmaattisempaa lähestymistapaa. Uusimmissa selonteoissa kehitysyhteistyö näyttää osin välineenä, jolla pyritään vahvistamaan Suomen kansainvälistä asemaa ja taloussuhteita. Kyseinen muutos näkyy etenkin vuoden 2024 selonteossa, jossa painottuu vastavuoroisuus ja strateginen kumppanuus, mikä on linjassa esimerkiksi Potterin ym. (2008, 18) esittämän kehityksen poliittisen luonteen kanssa, jossa kehitys ei ole vain humanitaarinen tavoite vaan osa kansainvälistä vaikuttamista.

Rahoituksessa on myös tapahtunut merkittäviä muutoksia erityisesti siirtyminen lahjamoitoisesta avusta sijoitusinstrumentteihin sekä yksityisen sektorin tukemiseen, jotka osoittavat kehitysyhteistyössä tapahtunutta kaupallistumista. Tämä kehitys vastaa globaalilla tasolla OECD:n suosituksia blended finance -malleista, joissa yhdistetään julkista ja yksityistä pääomaa kehitystavoitteiden saavuttamiseksi (OECD 2021). Samalla voidaan pohtia, missä määrin kehitysyhteistyö säilyy eettisenä ja solidaarisuuteen perustuvana toimintana, jos sen

vaikuttavuutta mitataan ensisijaisesti taloudellisten hyötyjen kautta (Hooli & Humalisto 2024). Suomalaisessa kehityspolitiikassa on ollut nähtävissä yritysten roolin kasvu ja pyrkimys edistää suomalaisten toimijoiden asemaa kehittyvien maiden markkinoilla, mikä voi lisätä tehokkuutta ja investointien kestävyyttä, mutta samalla se herättää huolta kehitysyhteistyön alkuperäisen tarkoituksen unohtamisesta (Lehti 2016; Ettanen-Valkamaa 2015).

Maantieteellisessä kohdentumisessa Afrikka on pysynyt Suomen kehitysyhteistyön keskiössä, mutta uudemmat selonteot osoittavat painopisteiden muuttuneen erityisesti Itä-Euroopan ja Ukrainan suuntaan. Vuoden 2024 selonteko osoittaa, kuinka kehitysyhteistyötä voidaan käyttää osana laajempaa geopoliittista strategiaa. Siinä kehitysyhteistyön avulla selkeästi turvataan Suomen omia intressejä tukemalla Ukrainaa merkittävästi. Ukrainan tukeminen kehitysyhteistyön keinoin heijastaa muutosta siinä, kenelle ja miksi apua annetaan. Kyseinen kehitys liittyykin myös kriisinhallinnan ja turvallisuuspolitiikan yhdistämiseen kehityspolitiikkaan (Bilzen 2015; Power 2019).

Tuloksista käy ilmi, että kehityspolitiikka ei ole Suomessa pitkäjänteistä vaan altista poliittisille muutoksille. Suomessa tehtävä kehityspolitiikka vaihtelee eri hallitusten aikana niin rahoituksen kuin sisällönkin muodossa. Ylivaalikautinen kehityspoliittinen selonteko vuonna 2021 oli kuitenkin merkittävä askel kohti pitkäjänteisyyttä, mutta sen vaikutus jäi osin ohueksi Orpon hallituksen politiikkamuutosten myötä. Tällainen vaihtelu vaikeuttaa kehitysyhteistyön vaikuttavuuden arviointia ja voi myös horjuttaa kumppanimaiden luottamusta. Myös aiemmin on todettu, että kehityspolitiikan jatkuvuus kärsii huomattavasti hallituskausien vaihtelusta (Vierinkari 2020).

Seuraavaksi vastaan vielä tutkimuskysymyksiini tutkimuksessa käytetyn aineiston sekä saatujen tulosten pohjalta.

1. Miten Suomen kehitysyhteistyön painopisteet ovat muuttuneet vuosien 2011–2024 aikana?

Suomen kehitysyhteistyön painopisteet ovat siirtyneet selvästi ihmisoikeus- ja köyhyysnäkökulmasta kohti laajempaa poliittista ja strategista ulottuvuutta. Suomen kehityspolitiikan painopisteiden muutokset vuosien 2011–2024 välillä heijastavat paitsi kansallisia poliittisia linjauksia, myös laajempia globaaleja kehityksiä. Kansainvälisessä kehityspoliittisessa ympäristössä on tapahtunut siirtymä kohti tehokkuusajattelua, mittareita ja

tulosperusteista rahoitusta. Tämä siirtymä näkyy myös Suomen selonteoissa, joissa vaikuttavuuden osoittaminen on noussut keskiöön. Samalla on korostettu yhteistyön vastavuoroisuutta ja kehitysmaiden omistajuutta, mutta käytännössä painopiste on monesti siirtynyt kohti Suomen omien hyötyjen maksimoimista. Tämä herättää kysymyksiä siitä, missä määrin kehityspolitiikka enää heijastaa globaalia solidaarisuutta, ja missä määrin se on osa valikoivaa kansainvälistä vaikuttamista.

Vuoden 2014 selonteossa kehitysyhteistyön ytimessä olivat inhimillinen kehitys, ympäristönsuojelu, naisten asema, koulutus ja terveydenhuolto. Näissä korostettiin erityisesti köyhimpien maiden tukemista ja kehityksen johdonmukaisuutta koko valtion politiikassa. Vuoden 2016 selonteko edusti selkeää käännettä. Kehitysyhteistyöbudjettia leikattiin merkittävästi, ja toiminnan tuli olla tuloksellisempaa ja vaikuttavampaa. Painotettiin kumppanimaiden omien voimavarojen kehittämistä ja kehitysyhteistyön vaikutusta turvallisuuteen ja muuttoliikkeen hallintaan. Naisten ja tyttöjen oikeudet säilyivät painopisteenä, mutta samalla kehityspoliittinen linja alkoi rakentua yhä enemmän kansallisten hyötyjen ja mitattavan vaikuttavuuden varaan. Vuoden 2021 ylivaalikautisessa selonteossa pyrittiin pitkäjänteisyyteen. Painopisteet olivat tasa-arvo, koulutus, rauha, ilmastotoimet ja työ, jotka muodostivat strategisen kokonaisuuden, jossa näkyi parlamentaarinen yhteisymmärrys. Kehityspolitiikka asemoitiin selvästi osaksi ulko- ja turvallisuuspolitiikkaa, mutta sen arvopohja säilyi vahvana. Vuoden 2024 selonteko merkitsi siirtymää kehitysyhteistyöstä osaksi kansainvälisiä taloussuhteita. Painopisteistä koulutus, tasa-arvo ja ilmasto säilyivät tärkeinä, mutta ne sidottiin entistä tiukemmin taloudellisiin tavoitteisiin, kuten viennin ja osaamisen edistämiseen. Uutena elementtinä nousi esiin vastavuoroisuus ja strateginen valikoivuus kehitysyhteistyössä. Apua kohdennetaan ainoastaan maihin, jotka tukevat Suomen ulkopoliittisia tavoitteita esimerkiksi tuomitsemalla Venäjän aloittaman hyökkäyssodan Ukrainassa, ja myös ottamalla vastaan omia kansalaisiaan, jotka on määrätty palautettaviksi.

Suomen kehitysyhteistyön tärkeinä painopisteinä ovat säilyneet etenkin naisten ja tyttöjen oikeudet, tasa-arvo, koulutus ja ilmasto, mutta samalla tarkastelujakson aikana on liikuttu kohti strategisesti valikoitua, hyötyperusteista kehityspolitiikkaa. Kataisen ja Stubbin hallituksen aikana painopiste oli selvästi köyhimpien maiden tukemisessa ja kehitysyhteistyön johdonmukaisuudessa osana globaalia vastuunkantoa, kun taas Orpon hallituksen aikana korostuu kehitysyhteistyön sidoksisuus taloudellisiin tavoitteisiin, ulkopoliittiseen linjaan ja

vastavuoroisuuteen, jolloin kehitysyhteistyötä tehdään yhä enemmän myös Suomen omista intresseistä käsin.

2. Kuinka Suomen kehitysyhteistyön rahoituskohteet ovat muuttuneet vuosien 2011–2024 välillä?

Vuonna 2014 kehitysyhteistyörahoitus painottui selvästi lahjamuotoiseen apuun, joka ohjattiin köyhyyden vähentämiseen, koulutukseen, terveyteen ja kansalaisjärjestöille. Vuoden 2016 selonteon aikana tapahtui voimakas rahoituksellinen murros, jolloin lähes 40 % leikkaukset kohdistuivat etenkin kansalaisjärjestöihin ja humanitaariseen apuun, ja niiden sijaan rahoitusta ohjattiin sijoitusmuotoiseen tukeen, kuten korkotukiluottoihin ja Finnfundin kaltaisiin instrumentteihin. Vuoden 2021 selonteossa pyrittiin yhdistämään julkista ja yksityistä rahoitusta blended finance -mallien avulla. Tämä oli osa laajempaa pyrkimystä lisätä kehitysrahoituksen vaikuttavuutta ja monipuolistaa sen lähteitä, erityisesti ilmaston ja koulutuksen saralla. Vuonna 2024 kehitysyhteistyörahoitukseen lisättiin ehdollisuuden ulottuvuus, jonka avulla tavoiteltiin suoria hyötyjä Suomelle, kuten vientimahdollisuuksia ja poliittista tukea. Samalla yksityisen sektorin asema kasvoi entisestään, ja humanitaarisen avun rooli jäi taka-alalle. Rahoitus nähtiin keinona kehittää myös Suomen omaa asemaa globaalissa kilpailussa.

Rahoituksen kohdentamisessa on siis siirrytty selkeästi perinteisestä lahjamuotoisesta avusta monimuotoisempaan ja osin kaupallistettuun kehitysyhteistyöhön. Alkuvaiheessa rahoitus painottui julkiseen apuun, erityisesti kansalaisjärjestöjen toimintaan ja perustarpeiden turvaamiseen. Tarkastelujakson edetessä rahoitusmuodot monipuolistuivat, ja yksityisen sektorin rooli kasvoi. Kehitysyhteistyörahoitukseen alettiin liittää entistä enemmän ehtoja, ja se asemoitiin keinoksi edistää myös Suomen taloudellisia ja poliittisia tavoitteita. Tämä kehityssuunta herättää kysymyksiä siitä, säilyykö kehitysyhteistyön eettinen ja globaalin oikeudenmukaisuuden lähtökohta riittävällä tavalla mukana päätöksenteossa.

Kehitysyhteistyöhön käytetyt määrärahat ovat myös muuttuneet runsaasti vuosien 2011–2024 välisenä aikana (kuva 1). Määrärahojen muutoksista voitiin havaita, että muutoksilla ja eri hallituskausilla oli selkeä yhteys. Kehitysyhteistyöhön käytetty rahoitus kasvoi ensiksi vuosina 2011–2014, jolloin Suomessa toimi Jyrki Kataisen ja Alexander Stubbin hallitukset. Vuodesta 2015 lähtien rahoitus pieneni, jolloin aloitti Juha Sipilän hallitus, joka leikkasi kehitysyhteistyön rahoitusta paljon, mutta rahoituksen leikkaaminen näkyy vasta vuonna 2016 selvemmin, koska vuoden 2015 valtion budjetin päätti vielä edellinen hallitus. Rahoitukseen

tuli jo pientä kasvua vuonna 2019, mutta vuosina 2020–2022 rahoitus kasvoi selvästi, jolloin Suomessa oli Sanna Marinin hallitus. Petteri Orpon hallituksen tekemät leikkaukset kehitysyhteistyön rahoitukseen eivät vielä ehtineet näkyä kuvassa 1. Rahoituksen sekä rahoituskohteiden muutokset ovat hyvin havaittavissa eri hallituskausilla, ja tältä osin Suomen kehityspolitiikka on ollut varsin vaihtelevaa sen perusteella, mikä hallitus on vallassa.

3. Miten Suomen harjoittama kehitysyhteistyö on jakautunut maantieteellisesti?

Vuonna 2014 Suomen kehitysyhteistyön pääpaino oli Saharan eteläpuolisessa Afrikassa sekä Aasiassa, erityisesti hauraimmissa valtioissa kuten Etiopiassa, Nepalissa ja Mosambikissa. Vuoden 2016 selonteosta käy ilmi, että painopiste Afrikassa säilyi, mutta Syyrian kriisi ja pakolaiskriisi nostivat myös Lähi-idän ja Pohjois-Afrikan alueet tärkeämmiksi. Lisäksi mukana oli uusia viittauksia lähialueisiin kuten Balkanin alueeseen ja Itä-Eurooppaan. Vuoden 2021 selonteossa maantieteellinen kohdentuminen muuttui entistä joustavammaksi, jonka takia kehitysyhteistyötä suunnattiin enemmän myös tiettyihin asioihin esimerkiksi koulutukseen tai ilmastoon, eikä painotettu niin vahvasti eri alueita, mutta kehitysyhteistyötä lisättiin Etelä-Amerikkaan ja Aasiaan.

Vuoden 2024 selonteossa maantieteellinen kohdentuminen sai vahvan geopoliittisen painotuksen. Afrikka ei enää ollut yhtä selkeä painopiste kuin aiemmin, vaikka sitä ei täysin sivuutettukaan. Etusijalle asetettiin maat, joiden kanssa yhteistyö tukee myös Suomen ulko- ja talouspoliittisia tavoitteita. Ukrainan tukeminen nostettiin keskiöön, ja kehitysyhteistyö kytkettiin samalla osaksi turvallisuuspolitiikkaa. Ukraina on rahallisesti Suomen suurin kehitysyhteistyön kumppanimaa, ja Ukrainaa tuetaan kehitysyhteistyön, kehitysrahoituksen ja humanitaarisen avun avulla valtionhallinnon, elinkeinoelämän, kansalaisjärjestöjen ja muiden sidosryhmien toimesta.

Maantieteellisessä kohdentumisessa on havaittavissa siirtymä globaalista köyhyyden vähentämisestä kohti alueellisesti valikoitua ja poliittisesti motivoitunutta kehitysyhteistyötä. Tarkastelujakson alussa Suomen tuki keskittyi erityisesti Saharan eteläpuoliseen Afrikkaan ja hauraimpiin valtioihin. Tarkastelujakson aikana kehitysyhteistyötä alettiin ohjata yhä enemmän myös sellaisille alueille ja kumppaneille, joiden kanssa Suomella on strategisia intressejä erityisesti Ukrainaan. Kehitysyhteistyö ei ole enää vain alueellisesti painotettua, vaan se on yhä tiiviimmin kytköksissä ulko- ja turvallisuuspoliittisiin tavoitteisiin, mikä heijastuu myös aluevalinnoissa.

Tutkimus osoittaa, että Suomen kehityspolitiikka on muuttunut aiempaa vaihtelevammaksi ja on sidoksissa eri hallitusten ideologisiin ja taloudellisiin prioriteetteihin. Kehitysyhteistyön arvopohjasta on siirrytty kohti hyötyperusteista lähestymistapaa, jossa apu sidotaan entistä enemmän taloudellisiin hyötyihin ja ulkopoliittisiin tavoitteisiin. Vaikka kehitysyhteistyön muodot ovat kehittyneet ja järjestöille sekä yrityksille halutaan aiempaa isompi rooli kehitysyhteistyössä niin voi olla vaarana, että kehityspolitiikan alkuperäinen tavoite, eli köyhyyden poistaminen ja globaalin eriarvoisuuden vähentäminen jää taka-alalle samalla kun pyritään saamaan aiempaa isompia hyötyjä kehitysyhteistyöstä itselle. Tulevaisuudessa kehitysyhteistyön uskottavuuden ja vaikuttavuuden säilyttämiseksi tarvitaan selkeää ja johdonmukaista strategiaa, joka tasapainottaa arvot, velvollisuudet ja kansalliset intressit. Tämä edellyttää myös avoimuutta siitä, kenen etuja kehityspolitiikalla lopulta palvellaan, ja miten varmistetaan, että apu saavuttaa niitä, jotka sitä eniten tarvitsevat.

Laadullinen sisällönanalyysi osoittautui toimivaksi menetelmäksi selontekojen teemoihin perehdyttäessä. Se mahdollisti hallituskausien välisten erojen tunnistamisen ja politiikkasiirtymien tulkinnan. Kehitysyhteistyön kannalta tutkimus oli hieman suppea, ja jatkotutkimusta voitaisiin tehdä enemmän kehitysyhteistyön kohdemaiden näkökulmasta. Esimerkiksi mahdollinen jatkotutkimuksen suunta olisi vertailla, miten kehitysyhteistyön muuttunut rahoitusrakenne vaikuttaa konkreettisesti tuloksiin kohdemaissa, tai miten painopisteiden muuttuminen näkyy kohdemaissa, ja millä painopisteillä saavutetaan parhaimpia tuloksia.

Lähteet

Arndt, C., Jones, S. & Tarp, F. (2015) Assessing foreign aid's long-run contribution to growth and development. *World Development* 69, 6–18. 10.3.2025.

<https://www.sciencedirect.com/science/article/pii/S0305750X13003008>

Bilzen, G. (2015) *Modern development cooperation: The role of the OECD*. Cambridge Scholars Publishing, Newcastle upon Tyne. 7.4.2025.

https://www.google.fi/books/edition/The_Development_of_Aid/cfemBgAAQBAJ?hl=fi&gbpv=1&dq=inauthor:%22Gerard+Van+Bilzen%22&printsec=frontcover

Burnside, C. & Dollar, D. (2000). Aid, policies, and growth. *American Economic Review*, 90(4), 847–868.

<https://www.aeaweb.org/articles?id=10.1257/aer.90.4.847>

Chaturvedi, S., Janus, H., Klingebiel, S., Li, X., de Mello e Souza, A., & Sidiropoulos, E.

(2020). Development Cooperation in the Context of Contested Global Governance. *The Palgrave Handbook of Development Cooperation for Achieving the 2030 Agenda*, 1–21.

https://link.springer.com/chapter/10.1007/978-3-030-57938-8_1

Dutta, N. & Williamson, C. R. (2019) Do human rights conditions improve foreign aid effectiveness? *European Journal of Political Economy* 56, 151–167. 15.3.2025.

<https://www.sciencedirect.com/science/article/pii/S0176268018303900>

Easterly, W. (2001). *The Elusive Quest for Growth: Economists' Adventures and Misadventures in the Tropics*. 2.4.2025.

<https://sociologiadeldesarrollo.wordpress.com/wp-content/uploads/2014/11/245593638-william-r-easterly-the-elusive-quest-for-growth-bookzz-org-pdf.pdf>

- Ettanen-Valkamaa, T. (2015) Kehitysyhteistyöhankkeen rahoitus ja kustannukset: Case-hanke Nepalissa. Hämeen ammattikorkeakoulu, opinnäytetyö. 20.3.2025.
<https://urn.fi/URN:NBN:fi:amk-2015112317316>
- Haapanen, L. (Fingo) Suomen kehitysyhteistyön historiaa. Fingo.
<https://www.fingo.fi/kehitysyhteistyo/tieto/kehitysyhteistyon-historiaa/> 27.2.2025.
- Hooli, L. & Humalisto, N. (2024). Kehityspolitiikan suunnanmuutos: Suomen kehitysyhteistyö ulkomaankaupan airueeksi. Poliitikasta.fi, 29.4.2024.
<https://politiikasta.fi/kehityspolitiikan-suunnanmuutos-suomen-kehitysyhteistyo-ulkomaankaupan-airueeksi/>
- IDS (2023). *The Meaning of Development*. Institute of Development Studies. 12.4.2025.
<https://www.ids.ac.uk/files/dmfile/themeaningofdevelopment.pdf>
- Kenton, W. (2020) *Organisation for Economic Co-Operation and Development (OECD)*. Investopedia. 2.4.2025.
<https://www.investopedia.com/terms/o/oecd.asp>
- Koponen, J., Lanki, J., Sato, M. & Kervinen, A. (2016). *Kehityksen tutkimus* 341–343 Gaudeamus, Helsinki.
- Lehti, M. (2016) *Mies – kehitysyhteistyön usein unohdettu voimavara*. Maailman Kuvalehti. 21.4.2025.
<https://maailmankuvalehti.fi/2016/05/maailma-net/mies-kehitysyhteistyon-usein-unohdettu-voimavara/>
- Maailma 2030 (n.d.) Suomi kehitysyhteistyössä.
<https://maailma2030.fi/suomi-kehitysyhteistyossa/> 19.3.2025.
- Mahembe, E., & Odhiambo, N. M. (2019). Foreign aid and poverty reduction: A review of international literature. *Cogent Social Sciences*.
<https://www.tandfonline.com/doi/full/10.1080/23311886.2019.1625741?scroll=top&needAccess=true#abstract>

- OECD (2021) *Development Co-operation Report 2021: Shaping a Just Digital Transformation*. OECD Publishing, Paris. <https://doi.org/10.1787/2dcf1367-en> 4.4.2025.
- Opeskin, B. (2015). *The Moral Foundations of Foreign Aid*. https://papers.ssrn.com/sol3/papers.cfm?abstract_id=2603005 22.3.2025.
- Pelkonen, L. (2024). Suomi leikkaa kehitysyhteistyöstä – kansalaisjärjestöt ja tutkijat varoittavat seurauksista. Yle Uutiset, 19.4.2024. <https://yle.fi/a/74-20031094>
- Power, M. (2003) *Rethinking development geographies*. Routledge, London. 20.3.2025. https://www.routledge.com/Rethinking-Development-Geographies/Power/p/book/9780415250795?srsId=AfmBOopdSrgi9fpka1hxqLwCiLPTtNYm1dB-8IwS86nz0gqu8CccH0gF&utm_source
- Seers, D. (1969). *The Meaning of Development*. Institute of Development Studies, Sussex. 7.4.2025. <https://www.ids.ac.uk/files/dmfile/themeaningofdevelopment.pdf>
- Singer, H. W. (1984) The terms of trade controversy and the evolution of soft financing: Early years in development economics. *In Pioneers in Development*, Ed. G. M. Meier & D. Seers. Oxford University Press, Oxford, 275–303. <https://documents1.worldbank.org/curated/en/389011468137378972/pdf/multi-page.pdf>
- Sumner, A. (2022). *What is Development Studies?* European Association of Development Research and Training Institutes. 8.4.2025. https://www.eadi.org/fileadmin/user_upload/EADI/03_Publications/EADI_Policy_Paper/What_is_Development_Studies.pdf
- Ulkoministeriö (2023a) *Kehityspolitiikka ja kehitysyhteistyö*. 11.3.2025. <https://um.fi/kehityspolitiikka-ja-kehitysyhteistyö>

Ulkoministeriö (2023b) *Euroopan unionin kehityspolitiikka*. 20.3.2025.

<https://um.fi/eu-n-kehityspolitiikka>

Ulkoministeriö (2025) *Suomen kehitysyhteistyön määrärahat*. 12.4.2025.

<https://um.fi/suomen-kehitysyhteistyon-maararahat>

Ulkoministeriö (2024) *Suomalaisten mielipiteet kehitysyhteistyöstä 2024*. 25.3.2025.

https://um.fi/documents/35732/0/Suomalaisten+mielipiteet+kehitysyhteisty%C3%B6st%C3%A4+2024_tutkimusraportti_p%C3%A4ivitetty.pdf/8b5892ae-b548-5d51-f62d-389630d7a938?t=1718086025966

UNDP (2024). Human Development Report 2023–24: Breaking the Gridlock: Reimagining Cooperation in a Polarized World. United Nations Development Programme, New York.

<https://hdr.undp.org/system/files/documents/global-report-document/hdr2023-24reporten.pdf>

Valtioneuvosto (2011) *Pääministeri Jyrki Kataisen hallituksen hallitusohjelma*.

<https://julkaisut.valtioneuvosto.fi/handle/10024/79792> 19.3.2025.

Valtioneuvosto (2014) *Kehityspoliittinen selonteko 2014*. 5.4.2025.

https://um.fi/julkaisut/-/asset_publisher/TVOLgBmLyZvu/content/julkaisu-kehityspoliittinen-selonteko-2014/35732

Valtioneuvosto (2015) *Ratkaisujen Suomi: Pääministeri Juha Sipilän hallituksen*

hallitusohjelma. Valtioneuvoston julkaisuja 2015:10. 12.3.2025.

<https://julkaisut.valtioneuvosto.fi/handle/10024/163399>

Valtioneuvosto (2016) *Valtioneuvoston selonteko: Suomen kehityspolitiikka – Yksi maailma, yhteinen tulevaisuus, kohti kestäväää kehitystä*. 21.3.2025.

https://um.fi/documents/35732/0/UM_kepo_ohjelma_SF_netti_05022016.pdf

Valtioneuvosto (2019) *Pääministeri Sanna Marinin hallituksen hallitusohjelma – Osallistava*

ja osaava Suomi. Valtioneuvoston julkaisuja 2019:31 11.3.2025.

https://julkaisut.valtioneuvosto.fi/bitstream/handle/10024/161931/VN_2019_31.pdf?sequence=1&isAllowed=y

Valtioneuvosto (2021) *Kehityspolitiikan ylivaalikautinen selonteko*. 12.4.2025

https://julkaisut.valtioneuvosto.fi/bitstream/handle/10024/163171/VN_2021_23.pdf?sequence=2&isAllowed=y

Valtioneuvosto (2023) *Vahva ja välittävä Suomi – Pääministeri Petteri Orpon hallituksen ohjelma*. Valtioneuvoston julkaisuja 2023:58. 11.3.2025

<https://julkaisut.valtioneuvosto.fi/bitstream/handle/10024/165042/Paaministeri-Petteri-Orpon-hallituksen-ohjelma-20062023.pdf?sequence=1&isAllowed=y>

Valtioneuvosto (2024) *Kansainvälisten taloussuhteiden ja kehitysyhteistyön selonteko*.

Valtioneuvoston julkaisuja 2024:37. 20.3.2025.

https://julkaisut.valtioneuvosto.fi/bitstream/handle/10024/165759/VN_2024_37_FI.pdf?sequence=1&isAllowed=y

van der Veen, A. (2011) *Ideas, interests and foreign aid*. Cambridge University Press, Cambridge. 2.3.2025

https://assets.cambridge.org/97811070/09745/frontmatter/9781107009745_frontmatter.pdf

Vierinkari, J. (2020) Afrikan ja yksityisen sektorin rooli EU:n kehitysyhteistyössä globaalien kehitysyhteistyön viitekehyksessä: Miten poliittiset linjaukset ja käytännön toimet kohtaavat EU:n politiikassa? Tampereen yliopisto, pro gradu -tutkielma. 26.3.2025

<https://trepo.tuni.fi/bitstream/handle/10024/123916/VierinkariJohanna.pdf?sequence=2&isAllowed=y>

Vuori, J. (2021) *Laadullisen tutkimuksen verkkokäsikirja*. Yhteiskuntatieteellinen tietoarkisto, Tampere. 15.3.2025.

<https://www.fsd.tuni.fi/fi/palvelut/menetelmaopetus/kvali/analyysitavan-valinta-ja-yleiset-analyysitavat/laadullinen-sisallonanalyysi/>

World Bank. 2023. World Bank Country and Lending Groups 2.4.2025

<https://datahelpdesk.worldbank.org/knowledgebase/articles/906519>

World Bank. 2024. *World Development Report 2024: Migrants, Refugees, and Societies*.

Washington, DC: World Bank. 3.4.2025

<https://openknowledge.worldbank.org/entities/publication/e789cf0e-816c-41ef-ad3a-471948f374ce>